

DI ZIMBARN VON SIM KAMOÜNDAR
È partita la campagna, aperta fino al 15 aprile, per l'adesione all'Anagrafe dei Cimbri nei Sette Comuni del Veneto. L'iniziativa, promossa da un comitato formato dai rappresentanti di tutti i Comuni, vorrebbe creare una lista di persone che vogliono dichiarare la propria origine cimbra.

Di Sim KamoüNDAR
Stefano von Galèn

Durch ka Slege un in alln in Sim KamoüNDAR – di *Hoaga Ebene vun Siiben Kameün* – makmase est inmeldn azpe Zimbarn. Vor a par bochan izta gibortet di “Anagrafe dei Cimbri” un soin vil di laüt bodase sa soin dikiaràrt Zimbarn.

Bar hãm gihöart in Gianluca Rodeghiero von komität boda hatt augilekk dar naïge meldeburö.

Baz iz di “Anagrafe dei Cimbri”?

Bar soin a par tschelln boda hãm augilekk disan komität haltante kuntvon recht von djar 1995 boda schützt di mindarhaitn un bar soin nã au zo lesa di nem von laüt atti slegar hoachebene bodase hõam Zimbarn. Bar hãm augirichted ettlane abas zo vorstiana bazta di laüt pensãm un bia sa hõarnse azmen lekk vür soi stördja un soine alte zimbrische kultur un traditziongen.

Baz iz bodaraz impaïtet?

Az allz geat guat bar böllatn bidar herrichtn da alt Federatziong von Sim KamoüNDAR boda vor tausankh djar hatt untartstüzt di diritn un gischützt di zimbarn vodar hoachebene. Spetar böllapar auleng an union pinn Zimbarn vo Lusérn o zo soina sterchar un zo macha khennen ünsarna mindarhait in Europa o.

Bia iz nã zo giana?

Bar soin propio kontént umbrómm finn est håbar auginumpt mearar bazviartausankh nem. ‘Z izta zait finn atz 15 vo aprîle un bar sperãm zo riva at daz dupplte.

Iz umbrómm dar böllt söldé?

No, bar soin sa gibónnt zo haba bintsche gèlt zo traga vür ünsarne prodjette un i gloabe ke ditza o khinnt von hertz; inmeldnse azpe zimbarn mocht nèt soin eppaz gitânt per fòrtza odar umbrómm da khönz di ändarn institutziongen, ma möchtze hõam.

Tüatar alz alumma odar izta a parümmaz bodaz helft?

Bar soin an earstn biar laüt von komität, ma bar hãm di hilfe von Sim KamoüNDAR – Slege, Robãn, Lusãn, Genebe, Rotz, Gèl, Vüsche un Kunken – un von Toalkamou boda hãm gilekk a dispositziong di impiegèt von meldeburö un helvan in laüt zo vülla auz di mödole.

Redetar no “az pe biar”?

Nèt bobràll, ma vil altn laüt ren no da Zimbarzung. Daz earst von alln di nem gètt in plètz soin daz mearaste alte börtar “az pe biar”.

Kontàraz no eppaz vodar aiim hoachebene.

Da ünsar earde iz gântz schümma; ‘z iz an earde vo pèrge pitt a grõasa kultur, a lãnga stördja un vil traditziongen in a khlummaz hoachebene von Vèneto. Di laüt un dar Toalkamou soin stoltz vodar “Anagrafe dei Cimbri” umbrómm biar soin Zimbarn. ‘Z tüataz ànt ke pinn Earst Bèltkriage bar hãm vorlòrt ünsarne burtzan umbrómm bar soin khennt giströbet ummar pa Beleslànt un bar soinaz vorgèzzt baz bar soin gest. Di alte institutziongen o hãm nicht gitânt vor üs ma in hertz bia soin hërta gest zimbarn.

Andrea Zotti

CIMBRO

Gèltsgott, don Guido!

di Nadia Moltre

MÒCHENO

As de 18 van merz der don Guido Avi hòt pfaiert simsk jor va pföff

Domenica 18 marzo nella chiesa di San Giuseppe a Trento la comunità cristiana ha festeggiato il settantesimo anniversario dell'ordinazione sacerdotale di don Guido Avi, sacerdote conosciuto e amato in molte parrocchie del Trentino non solo per la sua intraprendenza, ma anche per l'attenzione e la sensibilità con le quali si è sempre preso a cuore i problemi e le richieste dei suoi parrocchiani. In questa occasione anche la comunità mòchena, e in particolare i parrocchiani di Roveda e Frassilongo, vogliono ricordare il servizio prestato da don Guido e soprattutto esprimergli la propria riconoscenza e la profonda gratitudine per tutto quello che con dedizione e caparbieta ha aiutato a realizzare: la costruzione della chiesa dedicata alla Madonna della Pace a Kamauz, i lavori di ristrutturazione della chiesa di San Uldalrico a Frassilongo e quelli della chiesa parrocchiale di Roveda. A don Guido gli auguri più sinceri con tanta stima e affetto!

En de kirch van Haile Josef ka Trea’t, en sunta as de 18 van merz, der don Guido Avi, hòt pfaiert simsk jor va pföff: der ist kemmen pföff en jor 1942, en de jarder van zboate bèltkriag, ont va semm

envire hòt er òlbe mitgaholven en de kristlechen lait as de hom noat va eppes gahòt ont as de hom en pfrokt a hilf. Ver vil jarder ist er pföff va de kirch van Haile Josef ka Trea’t gaben ont semm hòt er u’gaheift pet de sai’ paunòrbet: pet en gèlt as de hòt kriak za verkaven de turtn parootet van lait (va semm kimmip der sai’ ibernu’m va don Torta) hòt er va nait paut de kirch ont an plòtz

bou as de lait hom gameicht zòmm vinnen se. Der don Guido ist ober kennt en mearer derver van gònze Trentin ont der hòt gabiss vil gatun aa ver de lait van inger tol, ìberhaupt ver de oachlaiter ont de garaiter. Der ist er oa’n van earstn gaben as hòt mitgaholven en de lait va Oachlait ont en don Lodovico Gottardi ver za paun de kirch va de Madonna va de Pace as de Kamauvrunt. Men hòt gaòrbetn mear va zboa jor vour za meing sa baichen as de 15 van heibeger van 1984 ont vaieren en jor demo s riven van òrbetn pet en pasuach van pischöf va Trea’t Alessandro Gottardi. Der don Avi hòt paroatn ont ogem òlla de vrogna va zuazol; a’ne de sai’ hilf gabiss de kirch en Oachlait baret nèt kemmen, bens aa dõra, a vòrt paut de mauern, òlla de familien van dorf hom gaholven za kaven eppes (penk, òlter, glocken...). Der ist prope an rèchtn ont guatn mònn, òlla hom en en gearn tschechen ont

Der don Guido en de kirch va Garait as de 10 van òlderhaileng 1990

archif Anna Laner

gearn gahòt, ont de lait va Oachlait bar en en òlbe va hertz padòken ver òlls s sèll as der hòt ver sei gatun: paun de kirch as de Kamauvrunt hòt ganutz en òlla, ìberhaupt en de eltem lait as sistn, en de sèlln jarder bou as de aute sai’ nou bea’ne gaben, hattn se nèt gameicht gea’ òll sunta abaus za vuas finz ka de kirch va Oachlait ver de mess. Garift de doi òrbet der don Guido hòt gaholven aa za tea’ ausrichtn de kirch va Oachlait (s sai kemmen gabèckst s dòch, de peim ont de penk) ont ìberhaupt za tea’ envire trong de òrbet, as de ist tauert zeichen jor, ver za tea’ va nait ausrichtn de kirch va Garait. En de doi kirch aa sai’ kemmen gamòcht mearer òrbetn ver za mòchen òlbe mear schea’ ont dèster s doi haus van Gotterhear. Zan earstn hòt men ausgarichtn de nai’ kirch ont dõra de sèll òlt aa, men hòt gaòrbetn ver za verpersen vour tir ont men hòt se pakimmert aa za ausrichtn s haus bou as de lait meing se zòmmvinnen. De doin òrbetn sai’ kemmen zuazolt va de Provinz va Trea’t ober vil ist kemmen gatun aa lai gèltsgott en de vraìrbet van lait: der don Guido hòt òlbe pet en don Massimo Martelli zommgàòrbetn,

pet lust ont vrait hòt er òlbe naia mittln tsuacht ver za meing envire gea’ ont lait pfunt as de hom en a hònt gem oder eppes tschenkt. De lait va Garait sai’ en vil schulde: de sai’ hilf ist runt bichte gaben ver za hom hait de sell schea’ kirch. S pariart en nou za sechen en semm as de Röst, tschetzt lai as en bosn, pet a puach en de hent as der tuat petn der Gotterhear as s schellt òlls guat gea’ ont as der schellt veriatn de òrbeter! En don Guido meing ber òlla lai sòng vergèltsgott va hertz!!

De vraibillega lait as hom gaòrbetn no en pourn va de kirch va Garait - archif Anna Laner

DOMANES E CONTRIBUC’ PER L SPARAGN ENERGETICH DE LA PRUMA CESES

Dal prum de mèrz se pel fèr domana de contribut per fèr entervenc de ressanament e miorament energetich te la pruma cèses. La Jonta provinzièla à aproà i criteries atuatives de la lege provinzièla che perveit didamenc tel fabricher per l miorament energetich te la majon e la ge desc sù a la comunitàdes de val l’endrez de chisc entervenc. L Comun General arà a la leta en dut 410.000 euro per cobia joenes e per chi che vel se maridèr e 819.000 euro per etres che vel fèr domana. L miorament energetich de la majon l cogn esser maor che 10 kW/ora per meter quadrat, te l’an, per poder se emprevaler del contribut, che l’è del 30% del cost ametù de euro 110.000, opuramenter de euro 120.000 per la families con amancol trei fies. Per la cobia joenes, i convivenc (maridé da amancol un an e da no più che cinch) e per chi che enten se maridèr, la perzentuèla de contribut la é del 40% del cost ametù a contribut. I contribuc no pel vegnir metui ensema con etres contribuc provinzièi o con etres didamenc fiscai nazonèi (per ejempie co la detrazion del 36% o del 55%).

L’è pervedù doi trac de temp per portèr ite chesta domanes, dal prum de mèrz ai 16 de oril del 2012, opura dai 15 de mé ai 29 de jugn del 2012. L Comun General metarà jù, duta doi la outes, na graduatoria per la categoria cobia joenes e joegn che vel se maridèr aldò del miorament energetich, di egn de residenza tel Trentin e aldò de l’ICEF e n’altra graduatoria per duc chi etres che fèsc domana e che porta n ICEF anter 0,15 e 0,39 aldò del miorament energetich che i arjonc co l’entervent che i vel fèr te cèsa. Chi che enveze no i é ite ti parametres ICEF o che nience lo prejenta, i pel se emprevaler del contribut demò per intervenc de ijolazion di mures, del sotet e del cuert, per ujes, fonestres e portie e chesht vegnarà ametù a contribut se vanza amò scioldi dò che l’è stat ametù a contribut l’altra domanes.

La Procuradora Cristina Donei sostegn che te chesht moment zis delicat per l sistem economich-sozièl e istituzionèl del Trentin, la Jonta provinzièla é stata bona de didèr l’edilizia, n setor economich tel Trentin che sent maormenter la crija. “Peisse che demò a livel soracomunèl posse vegnir endrezà al miec chisc intervenc, vardan de didèr dò l svelup edilizie, l miorament energetich e l sostegn a la families, con gran respet per l teritorie, ajache i contribuc vegn dac fora demò per fèr fora cèses e no per n fèr sù de neves”.

Dal sit Internet del Comun General de Fascia (www.comungenereldefascia.tn.it) se pel descia i papieres per fèr jù la domana de contribut e lejer altra ütola informazions.

LADINO